

stark

STERKE VERHALEN VAN MENSEN MET EEN HANDICAP

JUNI 2022 // 42

P608419

-
- ✳️ Goed opgeleide assistentiehond is goud waard
  - ✳️ Dossier rechtstreeks toegankelijke hulp
  - ✳️ Yusra (11) bloeit helemaal open dankzij haar spraakcomputer met oogbediening

Vlaanderen
is welzijn

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

WERKEN AAN EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING

Afgelopen jaar maakten 28.360 mensen met een handicap gebruik van rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). Het gaat om personen die nog geen PVB of PAB hebben en geen ondersteuning krijgen in een multifunctioneel centrum. RTH biedt laagdrempelige ondersteuning voor wie af en toe hulp nodig heeft. Ben je jonger dan 65 jaar en woon je in Vlaanderen of het Brussels Gewest? Dan kan jij er allicht ook gebruik van maken. (Meer info op www.vaph.be/organisaties/rth/ondersteuning).

Het aanbod RTH bestaat uit begeleiding, dagopvang of verblijf. En het gemakkelijke is: je hoeft er niet eens een aanvraag voor te doen. Je kan rechtstreeks contact opnemen met een zorgaanbieder die erkend en gesubsidieerd wordt door het VAPH. RTH is er voor minderjarigen en voor volwassenen. In deze Sterk vertellen drie gebruikers over hun ervaringen en over de meerwaarde van RTH. Misschien kunnen ze ook jou inspireren? Ook hulpmiddelen kunnen een wereld van verschil maken. Ze versterken de autonomie van personen met een handicap en zorgen er bijvoorbeeld voor dat mensen zelfstandiger of langer thuis kunnen blijven wonen. Andere mensen slagen er dankzij de juiste hulpmiddelen in om aan het werk te blijven of een leuke hobby te doen. Ook mantelzorgers kunnen baat hebben bij een hulpmiddel. Denk maar aan een tilsysteem in huis. Wist je dat het VAPH in 2021 bijna 46.000 gebruikers een tegemoetkoming gaf voor een hulpmiddel?

Hulpmiddelen zijn er in alle vormen. Lees maar het verhaal van Ann Van Beveren en haar assistentiehond Nibbels. In deze Sterk vertelt ze dat ze door Nibbels een stuk zelfstandiger kan zijn en minder een beroep hoeft te doen op anderen. Maar dat niet alleen: Nibbels is ook haar beste vriend en toeverlaat.

Of neem het verhaal van de elfjarige Yusra en haar gezin. Yusra heeft een meervoudige beperking en communiceerde moeilijk. Maar dankzij haar spraakcomputer met oogbediening slaagt ze er nu in om thuis, op school en met haar vrienden te praten. Dat verandert niet alleen Yusra haar leven, ook voor haar gezin maakt het een wereld van verschil. Zij leren Yusra nu veel beter kennen.

Begeleiding, ondersteuning en hulpmiddelen verhogen de kwaliteit van leven van duizenden mensen met een handicap. Ze brengen een inclusieve samenleving een stapje dichterbij.

Toch blijft er werk aan de winkel. Inclusie is een complex verhaal, waar we allemaal een rol in spelen. Als individuen, als burens, als organisaties, als beleidsmakers. Beno Schraepen schreef samen met William Boeva een kritisch boek over inclusie. "Mensen samenbrengen en verbinden, daar komt het op aan," zegt hij in een interview met Sterk. Kunnen zijn wie je bent: het is een streven van heel wat groepen in de samenleving vandaag. Ook personen met een handicap verdienen hun plaats in dat positieve inclusieverhaal.

James Van Casteren,
administrateur-generaal VAPH

Autisme Chat

In 2021 werd de website Autisme Chat 34.965 keer bezocht, goed voor 1.615 chatgesprekken. Sterk klopte aan bij Jo Renty, coördinator van de Liga Autisme Vlaanderen.

Assistentiehond

Heb je een assistentiehond nodig? Kies dan voor een hond die is opgeleid door een erkende assistentiehondenschool.

Dossier RTH

Rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) biedt beperkte ondersteuning voor wie af en toe hulp nodig heeft.

Hulpmiddel op maat

Yusra (11) is een vrolijk meisje met een motorische beperking. Ze bloeit helemaal open dankzij haar spraakcomputer met oogbediening.

Wist je dat je Sterk kan beluisteren?

Sterk is in gesproken vorm op daisy-cd te verkrijgen. Je kunt de luisterversie aanvragen bij Transkript: T 011 23 07 61 publicaties@transkript.be

COLOFON

Driemaandelijks magazine van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Redactie: VAPH i.s.m. Zorgcommunicatie.be

Grafische vormgeving: Filip Erkens en Taisia Migov

Foto's: Filip Erkens en Frank Toussaint (p.3); Shutterstock (p.4-5, p.17); Chris Verrecht (p.19); Iris Maselis (p.20-22); Bart Parmentier (p.24).

Wil je je gratis abonneren op Sterk?

Of wil je je uitschrijven? Surf naar www.vaph.be/actueel/magazines

V.U. James Van Casteren, Koning Albert-II-laan 37, 1030 Brussel

EEN LEVEN MET PIT DANKZIJ BRAKE-OUT

Ben jij tussen 18 en 30 jaar oud? Heb je een verstandelijke handicap, een autismespectrumstoornis (ASS) of een niet aangeboren hersenletsel (NAH)? Zin in een volwassen leven met pit? Dan is het leerprogramma Brake-Out misschien iets voor jou.

Je gaat niet meer naar school en je bent klaar voor een volwassen leven. Maar je weet nog niet goed wat je juist wil de komende jaren. Of hoe je jouw dromen kunt verwezenlijken. Bij Brake-Out ontdek je het samen met andere jongeren. Brake-Out gaat tijdens een driejarig leerprogramma op zoek naar jouw talenten en bouwt aan jouw toekomstplan. Als cursist neem je twee dagen per week deel aan de activiteiten van Brake-Out. Samen met een achttal andere jongeren doe je nieuwe ervaringen op. Je krijgt de

kans om nieuwe dingen uit te proberen: vrijwilligerswerk, een project uitwerken... Het leerprogramma bestaat uit verschillende modules, die werken rond levensthema's als wonen, relaties, vrije tijd en werken. Het jongerenproject Brake-Out won onlangs nog de Koningin Mathildeprijs 2022. *

Meer weten? Check www.konekt.be/nl/brake-out/3-jarig-programma.

VERNIEUWDE BROCHURES

Recent werden drie brochures van het VAPH geactualiseerd:

- Uw rechten en plichten bij uw zorgaanbieder**
In deze brochure vind je gedetailleerde informatie terug over zowel de rechten als de plichten van gebruikers van erkende en vergunde zorgaanbieders.
- De Zorgzwaarte bepalen: wat en hoe?**
In deze brochure vind je informatie over het zorgzwaarte-instrument (ZZI). Zorgzwaarte is een term voor de hoeveelheid ondersteuning of hulp die een persoon met een handicap nodig heeft in zijn dagelijks leven. Die zorgzwaarte wordt gemeten met het zorgzwaarte-instrument (ZZI).
- Hulpmiddelen en aanpassingen**
In deze brochure vind je informatie over hoe je een hulpmiddel of aanpassing kan vinden, hoe je een tegemoetkoming bij het VAPH aanvraagt en wie je daarbij kan helpen.

Je vindt de brochures online of je kan een gedrukt exemplaar bestellen op www.vaph.be/brochures.

De brochures zijn ook in **gesproken vorm op daisy-cd** te verkrijgen. Je kan de luisterversie telefonisch aanvragen bij Transkript op 011 23 07 61 of via e-mail aan publicaties@transkript.be.

NEEM DEEL AAN EUROPEES PROJECT UNIC

Unic zoekt gemotiveerde personen met een handicap om deel te nemen aan workshops voor een Europees project. Het UNIC-project wil de kwaliteit van leven en de inclusie van personen met chronische zorgnoden verbeteren met zorg en ondersteuning op maat. Het project ontwikkelt daarvoor een toolbox.

Deze tools worden in Vlaanderen negen maanden getest door het VAPH. De eerste fase werd afgerond in februari en maart 2022. In oktober 2022 starten we de tweede fase van de workshops, waarin het testen van de tool in een ICT-omgeving (dit is het invullen van de tool op de computer) centraal zal staan.

Voor de tweede fase van de workshops in oktober 2022 zoekt het VAPH nog kandidaten.

Ben jij een persoon met een handicap en heb je al langer dan zes maanden een persoonsvolgend budget? Of behoor je tot het dichte netwerk van een persoon met een handicap die al langer dan zes maanden een persoonsvolgend budget heeft? En wil je in een kleine groep feedback geven over een tool die uiteindelijk over heel Europa kan worden gebruikt? Stel je dan kandidaat. Je kan kiezen tussen online of fysieke workshops. *

Meer info op www.vaph.be/over-vaph/algemeen/wetenschappelijk-onderzoek/unic

“EEN LUISTEREND OOR EN PROFESSIONEEL ADVIES”

Mensen met autisme en hun netwerk kunnen voor online hulp gratis en anoniem terecht bij de Autisme Chat. De chat bestaat ondertussen drie jaar. In 2021 werd de website 34.965 keer bezocht, goed voor 1.615 chatgesprekken. Sterk klopte aan bij Jo Renty, coördinator van de Liga Autisme Vlaanderen.

“Chatten heeft veel voordelen voor mensen met autisme,” zegt Jo Renty. “We komen niet in de persoonlijke leefwereld van de mensen binnen. Chatten geeft ook weinig prikkels: er is geen intonatie, geen lichaamstaal, geen gesprekspartner die je afleidt... Het is ook visueel, wat voor personen met autisme vaak een meer-

waarde is. En chatten is een trage vorm van communiceren. Je kan nadenken voor je een zin typt en je kan een boodschap verwerken voor je erop reageert. Bij een face-to-facegesprek is dat moeilijker. Bij chat hou je meer de controle over het gesprek. Je klikt zelf op de knop als je er klaar voor bent en met één klik stop je

VRAGEN EN ZORGEN VAN OPROEPERS AUTISME CHAT

“Ik ben de laatste tijd erg aan het worstelen met mijn autisme. Ik ben net begonnen aan de hogeschool en het is erg wennen. Ook heb ik veel problemen in de vriendschap en ik kan veel emoties soms niet onderscheiden van elkaar. Ik weet niet zo goed wat te doen.”

JONGVOLWASSENE MET AUTISME

“Wij hebben een zoontje van net vier jaar met autisme. Wij zouden graag een gepaste manier vinden om om te gaan met zijn woedeaanvallen en hoe we er misschien voor kunnen zorgen dat hij ze minder heeft.”

OULDERS VAN EEN KIND MET AUTISME

“Mijn kleinzootje heeft onlangs de diagnose autisme gekregen. Ik weet niet goed hoe dat ik dat moet begrijpen. Hij is echt een heel lief ventje en als hij me ziet, vliegt hij om mijn nek. Ik dacht dat autistische kinderen meer apathisch waren.”

GROOTOUDER VAN IEMAND MET AUTISME

“Mijn partner heeft ups en downs. Er zijn perioden dat er geen problemen zijn en alles goed gaat. Er zijn periodes die heel intens zijn en niet goed gaan. Deze mindere periodes gaan gepaard met zich terugtrekken, urenlang gamen, boosheid, onmogelijkheid tot communicatie en middelengebruik... Ik kan het eigenlijk niet meer zo goed aan.”

PARTNER VAN EEN MAN MET AUTISME

het gesprek.”

“Mensen van alle leeftijden chatten. Zowel kinderen als jongeren en volwassenen. Maar de exacte leeftijd van mensen vragen we niet. Want hoe meer vragen we stellen, hoe hoger de drempel. Chatten gebeurt ook volledig anoniem.”

LUISTEREN EN ADVIES GEVEN

Alle mogelijke thema's komen aan bod: van werk en school tot dagbesteding en emotioneel welbevinden. “Vorig jaar zagen we de impact van de coronacrisis. Meer mensen voelden zich niet goed in hun vel. Luisteren is een belangrijk aspect van de chat. Mensen moeten ergens hun verhaal kwijt kunnen.”

“We geven ook praktisch advies. Zo kunnen we iemand die bijvoorbeeld al therapie volgt helpen om het gesprek met de psycholoog voor te bereiden als dat

nodig is. Op die manier kan die persoon zijn vragen of gevoelens misschien beter onder woorden brengen. We fungeren dan als een brug naar andere hulpverlening.”

VEEL EXPERTISE

Een troef van de Autisme Chat is de expertise. “We werken alleen met professionele begeleiders die in een thuisbegeleidingsdienst voor autisme werken. Zij kennen de materie en zijn het gewoon om met complexe situaties om te gaan en op een eenvoudige manier te communiceren. Onze mensen zijn perfect geplaatst om correct door te verwijzen, om mee te denken met gebruikers en hen op de goede weg te zetten.”

Op hun beurt worden de professionele chatters goed ondersteund. Zowel inhoudelijk als technisch. “Onderschat die

gesprekken niet. Het gaat vaak om moeilijke gesprekken. Als hulpverlener moet je daarmee ergens terechtkunnen. Wat de technische kant betreft, werken we samen met alle andere Vlaamse chatorganisaties, waaronder Awel, Tele-Onthaal en de zelfmoordlijn 1813. We gebruiken dezelfde software en leren van elkaar. Dat is een grote meerwaarde.”

De Autisme Chat is een initiatief van de Liga Autisme Vlaanderen en wordt gesubsidieerd door het VAPH. Het is een samenwerkingsverband van de vier thuisbegeleidingsdiensten voor autisme in Vlaanderen: Het Raster, Tanderuis, Limburgse Stichting Autisme en Victor. De Autisme Chat is bemand van maandag tot donderdag van 18 tot 22 uur en op woensdag vanaf 14 uur. *

www.ligaautismevlaanderen.be/autismechat/

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK MEERWAARDE AUTISME CHAT

De Autisme Chat startte in januari 2019. Drie jaar verder is er al een hele weg afgelegd, zegt coördinator Jo Renty. “We zijn overtuigd van de meerwaarde van de Autisme Chat en willen dat wetenschappelijk onderbouwen. Daarom werkt de Liga Autisme Vlaanderen samen met de UGent en de KU Leuven aan een wetenschappelijk onderzoek. We lopen hiermee internationaal voorop. De Autisme Chat is vrij uniek in de wereld. We kunnen andere landen inspireren.”

Kies voor een erkende assistentiehondenschool //

EEN GOED OPGELEIDE ASSISTENTIEHOND IS GOUD WAARD

Heb je een assistentiehond nodig? Kies dan voor een hond die is opgeleid door een erkende assistentiehondenschool. Alleen dan heb je zeker een goed opgeleide hond, kan je een tussenkomst aanvragen bij het VAPH en heeft de hond toegang tot publieke plaatsen.

Een goed opgeleide assistentiehond maakt je leven een stuk comfortabeler. Maar waar vind je zo'n hond? En welke hondenscholen bieden kwaliteit en een goede begeleiding? De Cel Machtiging Assistentiehondenscholen (Celma) helpt je op weg. De website www.celma.be geeft een overzicht van de erkende assistentiehondenscholen.

"Celma geeft alleen een erkenning aan hondenscholen die voldoen aan alle vereisten van de Vlaamse overheid," zegt Mark van Gelder. Hij is dagelijks bestuurder van assistentiehondenschool Canisha in Wetteren en voorzitter van de Belgian Assistance Dog Federation (BADF). "Honden van een erkende school krijgen een attest, waarmee ze op publieke plaatsen binnen mogen. Bovendien komen alleen geattesteerde honden in aanmerking voor een tussenkomst van het VAPH. De Vlaamse overheid is terecht streng. De honden moeten uiteraard gezond, ontwormd en gevaccineerd zijn. Verder is ook de manier van trainen en opleiden belangrijk. Maar ook transparantie over de prijs, de begeleiding die je krijgt en een duidelijk contract zijn voorwaarden voor erkenning."

HOND IN BRUIKLEEN

Zijn er dan veel cowboys? "Helaas wel," zegt van Gelder. "Er valt geld mee te verdienen. Een volledig opgeleide hond kost al snel 25.000 euro. Hondenscholen die lid zijn van de BADF rekenen de eindgebruiker echter geen cent aan. Wij zorgen zelf voor fondsenwerving en geven de hond gratis 'in bruikleen' aan iemand met een handicap. Komt het VAPH financieel tussen, dan investeren wij dat bedrag in de opleiding van een nieuwe hond."

"Scholen die het minder goed voor

hebben, rekenen de eindgebruiker helaas wel de volle prijs aan. Bovendien kan je voor honden van een niet-erkende school geen beroep doen op een tussenkomst van het VAPH en heb je volgens het Vlaams decreet geen recht op toegang. Maar het ergste is dat die honden vaak niet goed opgeleid zijn. Er zijn gevallen bekend van assistentiehonden van zes weken oud. Terwijl een opleiding in een erkende hondenschool twee en een half jaar duurt. Dat zegt genoeg, toch?" "Met een korte opleiding lukt het niet. Je moet het tempo van de hond respecteren. Sommige honden doen er twintig maanden over, andere achtentwintig. In die tijd leren we de hond de verschillende taken die hij moet kennen."

GASTGEZINNEN

De vraag naar assistentiehonden is groot. "Op dit moment bedraagt de wachttijd drie tot vier jaar. Corona heeft er geen goed aan gedaan. Veel gezinnen wilden tijdens de lockdown plots een pup. Dat dreef de prijs de hoogte in. Bovendien hebben we voor elke assistentiehond een

ASSISTENTIEHONDEN MET TUSSENKOMST VAPH

Het VAPH geeft een tegemoetkoming voor verschillende soorten assistentiehonden.

- Een **blindengeleidehond** is een hond die getraind is om personen met een visuele handicap veilig door het verkeer en langs obstakels te leiden.
- Een **hulphond** is getraind om personen met een motorische handicap te helpen bij allerlei handelingen.
- Een **hoorhond** is getraind om te reageren op geluiden. Door lichamenlijk contact zal een hoorhond signaleren wanneer er een geluid is en waar het vandaan komt. Hij kan dat zowel binnenshuis (thuis of in een ander gebouw) als onderweg. Een hoorhond kan ook signaleren wanneer er iets gevallen is en berichten overbrengen. Een hoorhond wordt ook signaalhond genoemd.

Andere assistentiehonden staan niet op de referentielijst voor een tussenkomst van het VAPH. Toch kan je ook hiervoor een aanvraag doen. De bijzondere bijstandcommissie beslist dan over je aanvraag.

Ben je erkend als persoon met een handicap bij het VAPH en wil je een aanvraag doen voor een tegemoetkoming voor een assistentiehond?

Je vindt alle informatie op de website www.vaph.be/hulpmiddelen/algemeen.

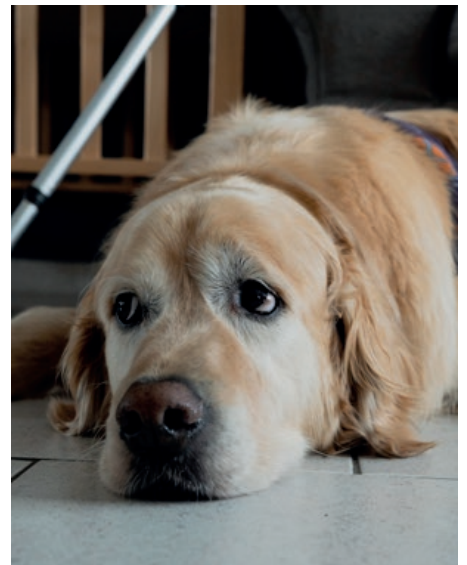
"Een assistentiehond nodig? Kies voor een hondenschool die voldoet aan alle vereisten."

MARK VAN GELDER
BESTUURDER
ASSISTENTIEHONDENSCHOOL CANISHA

gastgezin nodig. Dat vergt een engagement van ongeveer achttien maanden. Het gastgezin moet voldoende tijd en aandacht geven aan de hond. Elke dag moeten drie tot vier keer gedurende tien minuten commando's aangeleerd worden. De hond moet worden gesocialiseerd: hij moet meegenomen worden naar drukke plaatsen, naar stations, naar kinderboerderijen of cafés, zodat hij aan al die situaties went. Wie de hele dag uit werken gaat, komt niet in aanmerking. Je kan de hond immers geen acht of negen uur alleen laten als hij nog niet zindelijk is." "Af en toe gebeurt het dat een gastgezin alsnog afhaakt. Dat is niet prettig

natuurlijk. Zulke situaties proberen we te vermijden," vertelt Van Gelder. "We houden met de school dan ook voortdurend contact met het gastgezin. Het is best wel intensief."

Mark Van Gelder heeft maar één boodschap voor de mensen die een assistentiehond willen. "Weet met welke hondenschool je in zee gaat. Zorg dat je niet teleurgesteld wordt, ook financieel. Een hondenschool die erkend is door Celma en is aangesloten bij de BADF garandeert je een levenslange opvolging van de hond. Hondenschool Canisha bijvoorbeeld is zeven dagen op zeven dag en nacht bereikbaar." *

“NIBBELS GEEFT ME MIJN ZELFSTANDIGHEID TERUG”

Ann Van Beveren hoeft je niet meer te overtuigen van de waarde van een assistentiehond. Dankzij Nibbels leidt ze opnieuw een zelfstandig leven.

Ann Van Beveren werkte als verpleegkundige toen ze geopereerd moest worden aan een hernia. Tijdens de operatie liep het mis, waardoor Ann haar linkervoet niet meer kan gebruiken. "Korte eindjes loop ik met krukken, maar voor langere afstanden heb ik een rolstoel nodig," vertelt ze. "Ik voel constant pijn, al heb ik nu een pijnpomp. Ik heb ook reuma aan mijn handen."

"Mijn man doet enorm veel voor mij. Maar ik wil hem niet constant alles vragen. Toevallig studeert mijn dochter dierenverzorging. Ze kreeg les over assistentiehonden. Zo ben ik in contact gekomen met Canisha, de assistentiehondenschool in Wetteren."

"Ik wist wel dat er blindengeleidehonden waren, maar van een hulphond had ik nog niet gehoord. Mijn hond Nibbels helpt me de hele dag. Laat ik iets vallen? Dan raapt hij het op. Wil ik iets uit de kast? Dan maakt hij de kast open en haalt het eruit. Hij helpt me zelfs mijn kleren uit te doen. Dankzij Nibbels ben ik veel zelfstandiger en hoef ik veel minder een beroep te doen op anderen. Nibbels is mijn beste vriend en toeverlaat."

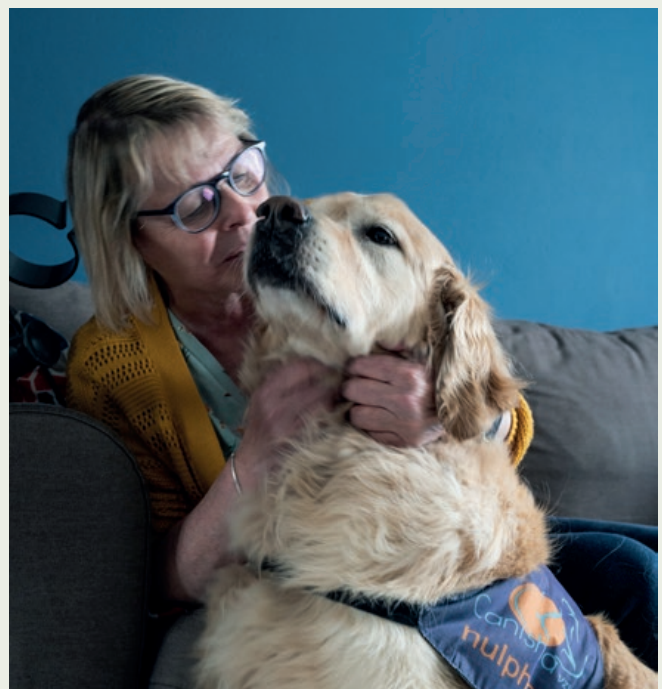
VRIJWILLIGERSWERK

"De eerste drie weken mocht ik alleen met Nibbels spelen, om elkaar goed te leren kennen. Mijn man mocht Nibbels geen aandacht schenken, zodat hij zich volledig op mij zou focussen. Om de twee weken gingen we naar de training in Canisha. Ik stond versteld van wat Nibbels allemaal al kon. Ik moest hem leren opdrachten te geven."

"Ik ben Canisha zo dankbaar dat ik nu zelf als vrijwilliger in de hondenschool werk. Ik geef demonstraties, ik maak en herstel jasjes voor de assistentiehonden en ik help bij de organisatie van evenementen. Ook mijn echtgenoot helpt trouwens mee." "Mijn advies voor mensen die een assistentiehond willen? Doe

je aanvraag bij een erkende organisatie."

"Mijn leven is helemaal veranderd door Nibbels. Ik kom weer buiten, ik heb weer een sociaal leven. Mensen spreken me aan over de hond, waardoor ik gemakkelijker in gesprek kom. Dat is leuk. Mijn man heeft me geholpen toen het moeilijk ging. Maar ik ben blij dat ik de meeste dingen weer alleen kan. Bovendien is mijn man nu geruster. Als hij weg moet, weet hij dat Nibbels bij mij is om me te ondersteunen. Nibbels heeft mijn man ook al een paar keer gealarmeerd toen ik gevallen was. Ik gaf hem dan het bevel naar mijn man te gaan en te blaffen. Mijn man wist dan dat ik in nood was en dat hij me moest komen helpen."

RECHTSTREEKS TOEGANKELIJKE HULP

Rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) biedt beperkte ondersteuning voor wie af en toe hulp nodig heeft. RTH-ondersteuning bestaat in verschillende vormen:

- begeleiding
- dagopvang
- verblijf.

Bijzonder is dat je voor RTH geen aanvraag hoeft in te dienen bij het VAPH of de intersectorale toegangspoort. Je kan rechtstreeks contact opnemen met een zorgaanbieder. Het VAPH erkent en subsidieert de aanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp.

Een unieke vorm van RTH is de globale individuele ondersteuning (GIO). Deze laagdrempelige en snel inzetbare hulp bevordert inclusie in de gewone kinderopvang of school van je kind, zodat kinderen met en zonder specifieke zorgbehoeften samen spelen, leren en vriendschappen sluiten...

Deze vorm van ondersteuning werkte het VAPH uit in samenwerking met Opgroeien en het departement Onderwijs.

In dit dossier tonen we aan de hand van drie verhalen een greep uit de vele mogelijkheden van RTH. Laat je inspireren!

Wil je meer weten over RTH en wat dit aanbod voor jou kan betekenen? Je leest er alles over op www.vaph.be/organisaties/rth/algemeen.

RTH

“WE HADDEN NOOIT GEDACHT DAT DIT ONS KON OVERKOMEN”

De geboorte van een kind verloopt helaas niet altijd zonder problemen. Soms gaat het fout of is er een moeilijke start. Ondersteuning is dan meer dan welkom. Dat ervaren ook Astrid en Miguel bij de geboorte van hun zoontje Finn in mei 2020.

Astrid Soete werkt als verpleegkundige in het UZ Brussel. In de eerste coronagolf bleef zij, ondanks haar zwangerschap, doorwerken. “Dat kon naar verluidt geen kwaad,” zegt haar echtgenoot Miguel Verhasselt. “Eind april 2020 liep Astrid een covid-besmetting op. Drie weken later werd Finn geboren, na een zwangerschap van 26 weken, drie maanden te vroeg. We vermoeden dat corona de oorzaak was. Finn heeft drie en een halve maand op de afdeling neonatale zorg doorgebracht. Hij kreeg er de beste zorgen en ook wij werden uitstekend begeleid. Toen we bijna naar huis mochten, raadde de psycholoog van de afdeling ons aan om contact op te nemen met Kookos, een team dat ondersteuning biedt aan ouders van een kind met een ongewone start.”

“Wij hadden nooit gedacht dat dit ons kon overkomen,” zegt Miguel. “Je bent zwanger en je verwacht dat alles goed loopt. En dan loopt het toch verkeerd. Dan heb je wel even steun nodig. We zaten bovendien nog in volle coronacrisis toen. Ouders of grootouders mochten niet op bezoek. Ze mochten Finn die eerste maanden alleen zien via een camera of op foto. We brachten veel tijd alleen met Finn door. Sociale contacten hadden we toen nauwelijks. En natuurlijk maakten we ons zorgen om onze zoon. We bekeken alles door een vergrootglas. Zijn longen, zijn motoriek, zijn ontwikkeling... We moesten alles nauwgezet opvolgen van de artsen.”

“We hadden die ondersteuning echt wel nodig,” zegt Astrid. “In het ziekenhuis heb je continu goede begeleiding. Maar dan mag je plots naar huis en sta je er hele-

maal alleen voor. Bovendien is Finn vijf dagen na zijn geboorte geopereerd aan een darmperforatie. Tot een week voor hij naar huis mocht, kreeg hij zuurstof. We kregen een monitor mee om 's nachts zijn hartslag en zijn ademhaling te checken. Je zou je om minder zorgen maken.” “In het begin moesten we elke maand op controle bij de arts,” zegt Astrid. “Mentaal weegt dat erg zwaar. Elk doktersbezoek voelde als een examen. Gelukkig konden we een beroep doen op Kookos.”

EEN KLANKBORD

Kookos staat voor Kortdurende Ondersteuning aan Ouders van Kinderen met een Ongewone Start. Het is een RTH-dienstverlening (RTH staat voor rechtstreeks toegankelijke hulp, red.) van vzw Resonans.

Begeleidster Sarah Debruycker: “Onze grootste doelgroep zijn ouders met een kindje dat te vroeg geboren is, maar er kunnen ook complicaties optreden na de geboorte. We begeleiden mensen ongeveer een jaar. In die periode komen we gemiddeld om de twee weken aan huis, afhankelijk van de noden en de wensen van de ouders. We volgen mee de motoriek van het kindje op, we ondersteunen de ouders en we helpen bij het verbin-

“Een klankbord hebben en feedback krijgen, betekent enorm veel in zo'n situatie.”

ASTRID
MAMA VAN FINN

den van de ouders en het kindje. Door de moeilijke start en alle medische zorg verloopt die binding vaak moeilijker. We praten erover, we geven tips, we stellen gerust. En we spelen in op de noden, want die liggen bij elke ouder anders.” “Een klankbord hebben en feedback krijgen, betekent enorm veel in zo'n situatie,” beaamt Astrid.

“Een eerste kindje krijgen is sowieso al stresserend voor ouders. Je weet niet wat er op je afkomt. Bij een prematuurtje heb je nog meer bevestiging nodig dat je goed bezig bent,” zegt Miguel.

“Wat Kookos mij vooral heeft bijgebracht, is vertrouwen leren hebben in Finn,” zegt Astrid. “Ik durfde bijvoorbeeld niet het gebruik van de monitor 's nachts afbouwen. Ik was daar zeer bang voor. Maar Sarah drukte me op het hart om op Finn te vertrouwen. ‘Hij kan het,’ zei ze. Ik had die bevestiging hard nodig. Ik leerde ook de signalen van Finn te lezen. Daarmee kon ik dan aan de slag.”

“We gebruiken hiervoor ‘video home training,’” zegt Sarah. “We filmen situaties met de baby en de ouders en bekijken en bespreken die beelden achteraf samen. Hoe reageert de baby op een bepaalde situatie? Welk signaal geeft hij als je iets doet? Het gaat niet alleen over vertrouwen krijgen in de baby, maar evenzeer in jezelf als ouder. Je leert om voor een stuk ook je intuïtie te volgen als papa of mama, en daarop te vertrouwen.”

DE WERELD OP ZIJN KOP

Als verpleegkundige die dag in dag uit professioneel zorg verleent, was het allicht nog eens zo lastig voor Astrid? “Zodra Finn geboren werd, stond mijn

“Bij een prematuurtje heb je nog meer bevestiging nodig dat je goed bezig bent.”

MIGUEL
PAPA VAN FINN

wereld op zijn kop. Ik dacht altijd een stap verder. Ik wist wat er fout kon lopen bij die darmperforatie. Ik dacht in worst-casescenario's. Miguel heeft me daarin getemperd. 'Jij bent nu mama, geen verpleegkundige,' zei Miguel. Het was nodig om dat te horen. Ik vond het eerst niet gemakkelijk. Dat jongetje is mijn zoon, geen patiëntje. Sarah heeft me daar ook in geholpen."

"Er werd naar ons geluisterd. We konden op verhaal komen. Dat vond ik erg fijn. Ik

zat op een bepaald moment echt diep," zegt Astrid. "Ik had veel te verwerken. De zwangerschap was plots op zes maanden onderbroken. Dat was een heftige verlieservaring. Tegelijk worstelde ik met het gevoel mentaal en fysiek niet klaar te zijn voor de bevalling. Miguel mocht bovendien niet bij de bevalling aanwezig zijn, omdat ik net corona had gehad. En dan die hele periode in het ziekenhuis en later de artsenbezoeken... Ik was op van de stress."

Finn is ondertussen twee jaar. Na een turbulente zomer in 2021 – met opnieuw een darmoperatie en een ziekenhuisverblijf – maakt hij het vandaag goed. "Hij is een vrolijke deugniet," zegt Miguel. "Hij heeft zijn achterstand goed ingehaald. Zowel qua longfunctie als qua motoriek en mentale ontwikkeling. We hadden een zeer moeilijke start, maar als je hem nu ziet lopen, merk je niet dat hij het zo lastig heeft gehad." *

“Wat ik later wil doen? Dat heb ik nog niet helder. Ik wil eerst en vooral mijn bachelor behalen en genieten van het leven zoals het is. Bij momenten lukt dat goed.”

JOLAN DE SWAEF, STUDENT

“IK HEB VAAK DAT EXTRA DUWTJE NODIG”

Jolan De Swaef kreeg de diagnose autismespectrumstoornis (ASS) en de ziekte van Addison, die hem extra gevoelig maakt voor stress. Toch studeert Jolan geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen en heeft hij een sociaal leven. Mede dankzij de RTH-ondersteuning van thuisbegeleidingsdienst Het Raster.

Jolan is 23 jaar. Aan de Universiteit Antwerpen volgt hij een traject op maat. Onlangs werd hij lid van een studentenvereniging. Hij brengt veel tijd door aan de computer en met miniatuurbouwen, maar hij houdt ook van kunst en pikt graag af en toe een lezing mee. “In het middelbaar heb ik het erg lastig gehad,” vertelt Jolan. “Het heeft lang geduurd voor mijn Addison-diagnose werd gevonden en bevestigd. Door een slecht functionerende hypofyse (= een klier in de hersenen, nvdr) worden mijn bijniere te weinig gestimuleerd om het antistresshormoon cortisol aan te maken. Daardoor ben ik extra gevoelig voor stress. In die periode was het nog zoeken naar de juiste dosis medicatie. Er waren bovendien veel bijwerkingen. Ik spring nog altijd voorzichtig met medicatie om. Ik wil mijn lichaam niet te veel schade berokkenen. Omdat ik de medicatie tot een minimum beperk, blijft stress nog altijd een bepalende factor in mijn leven. Elke avond ben ik uitgeteld.” “Ik leg moeilijk contacten. Maar sinds ik aan de universiteit studeer, leg ik mezelf op om andere mensen te ontmoeten.”

ALS EEN SPIEGEL

“Ik heb thuisbegeleidingsdienst Het Raster leren kennen in 2014. Ik kreeg er twee jaar intensieve begeleiding. Vandaag neem ik deel aan het project ® NXT LVL (spreek uit: Our Next Level, nvdr). Het biedt mij hulp bij dingen die voor de meeste mensen vanzelfsprekend zijn. Zoals contact leggen met de studiebegeleiders van de universiteit. Ik zou dat

blijven uitstellen. Ik heb vaak dat duwtje in de rug nodig. Het Raster is voor mij als een spiegel die me toont of ik goed bezig ben.”

“Wat ik later wil doen? Dat heb ik nog niet helder. Ik wil eerst en vooral mijn bachelor behalen en genieten van het leven zoals het is. Bij momenten lukt dat goed. Deze zomer plan ik met enkele vrienden een fietstoer in Nederland. Een soort van trappistentoeer. Eerder hebben we al een tocht door Vlaanderen gefietst. Dat was genieten! Zeker in Westvleteren.”

MEER COACH DAN BEGELEIDER

Leen Geentjens is begeleidster bij Het Raster. “® NXT LVL is een project voor jongvolwassenen van 18 tot 25 jaar. Het is

“Corona heeft ons verplicht andere wegen te verkennen.”

LEEN GEENTJENS
BEGELEIDSTER HET RASTER

anders dan de klassieke thuisbegeleiding. We zijn meer coach dan begeleider. De gesprekken vinden plaats als de jongere er nood aan heeft. Sommige perioden is dat vrij regelmatig, dan weer eerder sporadisch. Dikwijls is er een concrete vraag of de nood om even te ventileren. We werken voorts samen met het netwerk.

Bij Jolan hebben we af en toe een gesprek met zijn moeder erbij. We hebben ook contact met de studiebegeleidingsdienst van de universiteit. Samen kunnen we de jongere het best versterken.”

“De universiteit staat open voor begeleiding op maat, maar je moet zelf de eerste stap zetten,” zegt Jolan. “Dat is voor mensen zoals ik niet evident. Ik wil namelijk zo normaal mogelijk zijn. Hulp zoek ik niet snel, zelfs al kan ik die gebruiken. Ik heb ook al eens een vriend met ASS meegenomen naar de studiebegeleidingsdienst, omdat ik wist dat hij er uit zichzelf niet toe zou komen. Misschien moet de universiteit nog iets proactiever haar aanbod bekendmaken en die eerste stap vergemakkelijken.”

DIGITALE HULPVERLENING

Sinds corona vinden meer en meer begeleidingsgesprekken digitaal plaats. “Vroeger vonden alle gesprekken bij de cliënt thuis of bij Het Raster plaats,” zegt Leen. “Corona heeft ons verplicht om andere wegen te verkennen. Digitaal blijkt zeer goed te werken. Zeker als studenten op kot gaan, kunnen we ze gemakkelijker ondersteuning blijven bieden. Sommige cliënten vinden digitale afspraken sowieso comfortabeler dan huisbezoeken. Al mag je dat niet veralgemenen. We werken zoveel mogelijk op maat van de wensen en de noden van elke individuele cliënt.” *

“ROOS VOELT ZICH NU MEER OP HAAR GEMAK IN DE KLAS”

Kinderen die starten in de reguliere kinderopvang, de kleuterklas of het eerste leerjaar kunnen ‘globale individuele ondersteuning’ – kortweg GIO – krijgen. Zo ook de vierjarige Roos uit Oedelem. Wij maakten kennis met haar mama, Jenka Anseeuw.

Jenka Anseeuw en haar partner hebben een zoon Bas (7) en een dochter Roos (4). Roos heeft het syndroom van Down. Ze zit in de tweede kleuterklas in het gewoon onderwijs. Ze krijgt ondersteuning van een juf spraak- en taalontwikkeling. “Maand na maand kijken we hoe het loopt,” vertelt Jenka. “Is Roos gelukkig? Lukt het nog? Roos heeft namelijk een erg druk programma. Ze gaat naar het revalidatiecentrum voor logo, ergo en kine, er is thuisbegeleiding, ze heeft haar juf en de ondersteunende leerkracht... Dat zijn veel mensen en afspraken. Om de drie maanden zitten we met alle partijen aan tafel voor een evaluatie.”

OP VERKENNING

“Via thuisbegeleidingsdienst Start West-Vlaanderen krijgen we GIO-begeleiding. Eind augustus is GIO-begeleidster Adel met Roos al even op bezoek geweest in haar nieuwe klas. Zo kon Roos vooraf op verkenning, zonder drukte om haar heen. Roos heeft het namelijk moeilijk met veranderingen. Ze heeft tijd nodig om die te verwerken.”

“Roos communiceert niet vlot. Ze vertelt weinig. Wij wilden weten of zij zich wel duidelijk kon maken in klas. Of ze zich op haar gemak voelde. Er waren zoveel bezorgdheden. Dankzij Adel weten we nu waar juffen nog extra kunnen op inzetten. Ze heeft soms wat extra steun nodig. Elke ochtend is er bijvoorbeeld het kringgesprek. Roos bleef meestal stil en in zichzelf gekeerd. Adel heeft Roos met woordbeelden verduidelijkt hoe de dag verloopt. Ze snapt nu beter wat er gebeurt. Ze kreeg ook een andere plek in de kring, zodat de juf haar goed in het oog kan houden.”

“Het zit in kleine dingen. Zo heeft Adel Roos geleerd om aan juf te vragen: ‘Wil

je me helpen?’ Nu ze dat kan, toont ze het sneller als ze met iets vastzit.”

KLEINE DINGEN

Per kalenderjaar kan Roos een beroep doen op dertig uur GIO-begeleiding. “We werken doorgaans in sessies van twee uur,” zegt Jenka. “Met vijftien sessies komen we al ver.”

Of ze ook volgend schooljaar GIO-begeleiding inschakelt, is nog niet zeker. “In juni zitten we hierover samen met de school en de thuisbegeleidingsdienst. Alles gebeurt op maat, afhankelijk van de noden van Roos op dat moment.” Toch was ook de school blij met de expertise via de GIO-begeleiding. “De school maakt werk van inclusie. De goesting en de goodwill zijn er, maar de deskundig-

heid en de uren zorg ontbreken soms nog. De GIO-begeleiding kan ook daar het verschil maken.”

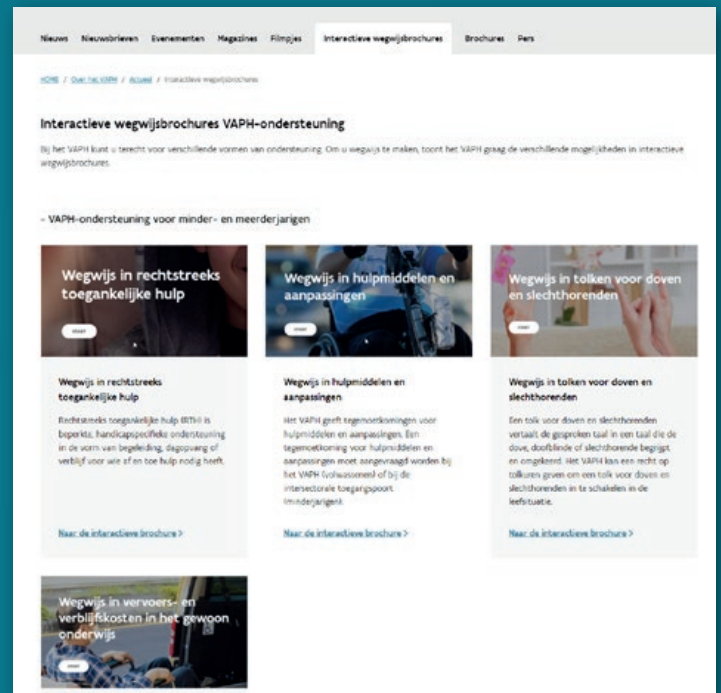
“Roos heeft er in elk geval veel aan gehad. Nog een voorbeeld: Roos wordt niet graag rechtstreeks aangesproken. Met ja/nee-vragen lukt het wel om haar te betrekken. Nu de juf dat weet, is het gemakkelijker om haar te integreren. Het zijn van die kleine dingen. Op een dag speelden de kleuters op de glijbaan. Onderaan vormden ze met hun armen een brug. Roos blokkeerde. Ze was bang om onder die tunnel te glijden. Gelukkig was Adel in de buurt. Ze moedigde Roos aan om te zeggen ‘Ik wil geen tunnel.’ De kleuters begrepen het, zetten een stap achteruit en lieten Roos vrije baan om naar beneden te glijden. Roos genoot ervan.” *

INTERACTIEVE WEGWIJSBROCHURES

Wil je in één oogopslag weten welke ondersteuning het VAPH biedt en wat die voor jou kan betekenen? Wil je de belangrijkste aspecten van bijvoorbeeld rechtstreeks toegankelijke hulp, hulpmiddelen en aanpassingen, het persoonsvolgend budget ... ontdekken, zonder te veel details?

In de interactieve wegwijsbrochures lees je een korte omschrijving van de ondersteuning van het VAPH, verduidelijkt met voorbeelden, getuigenissen, filmpjes enzovoort.

Wil je meer weten over een bepaalde ondersteuningsvorm, welke voorwaarden er zijn en hoe je de ondersteuning moet aanvragen? Dan kun je vanuit de interactieve wegwijsbrochure doorklikken naar de informatie op onze website. Je komt dan meteen op de juiste plaats op de website terecht.

EEN VRAAG VOOR HET VAPH? WIJ HELPEN JOU GRAAG!

BEN JE AL KLANT BIJ HET VAPH? HEB JE AL EEN DOSSIER?

- 1 Bel de VAPH-lijn 02 249 30 00.
- 2 Stel je vraag schriftelijk via mijnvaph.be.

NOG GEEN KLANT BIJ HET VAPH?

- 1 Bel de VAPH-lijn 02 249 30 00.
- 2 Gebruik het vragenformulier op www.vaph.be/vragenformulier.

BEL DE VAPH-LIJN 02 249 30 00

“Om onze dienstverlening te verbeteren, is de VAPH-lijn helemaal vernieuwd. Dankzij het nieuwe callcenter kunnen we elke klant sneller helpen”, zegt Luc Dewilde, medewerker van het VAPH. “We hebben een team van 26 goed opgeleide medewerkers. Zij kennen de VAPH-materie door en door en hebben toegang tot de individuele dossiers. Zo kunnen zij de meeste vragen meteen beantwoorden. Kunnen ze niet zelf antwoorden, bijvoorbeeld omdat de vraag te technisch is, dan schakelen ze de klant gericht door naar een collega die wel kan antwoorden.”

“We evalueren continu de kwaliteit van de gesprekken. We doen er alles aan om vragen van klanten snel en correct te beantwoorden. Klanten krijgen ook altijd meteen een persoon aan de lijn, geen computerstem of een keuzemenu. De eerste reacties van onze klanten zijn erg positief.”

STEL JE VRAAG VIA MIJNVAPH.BE

Het voordeel van mijnvaph.be is dat je een schriftelijk antwoord krijgt binnen de vijf werkdagen. Zowel je vraag als het antwoord komt in jouw dossier. Heb je tien vragen gesteld, dan vind je al deze vragen en antwoorden ook terug in jouw dossier. Ook je telefonische oproepen worden overigens in je dossier vermeld. “Mijnvaph.be is een beveiligd platform,” vertelt Luc Dewilde. “Het voldoet aan de strengste privacynormen. Daarom beantwoorden we binnenkort alle vragen van klanten via mijnvaph.be. Ook als de vraag via e-mail of via het vragenformulier op de website gesteld werd. We raden klanten aan om zelf ook zoveel mogelijk mijnvaph.be te gebruiken.”

Alle vragen via mijnvaph.be worden op dezelfde manier geregistreerd en opgevolgd als de telefonische vragen.

NOG GEEN DOSSIER? GEBRUIK HET VRAGENFORMULIER

Ben je nog geen klant van het VAPH? Heb je nog geen dossier? Stel dan je vraag met het vragenformulier op de website www.vaph.be/vragenformulier.

Je vragen worden binnen de vijf werkdagen beantwoord. Je krijgt antwoord via e-mail.

Werken aan goede communicatie

Alle vragen van klanten worden geregistreerd. Zowel de telefonische als de schriftelijke. “We weten ook welke scripts de callcentermedewerkers het meest raadplegen,” zegt Luc Dewilde. “Op nummer één staat de persoonsvolgende financiering, met thema’s als overeenkomsten, kosten, terugbetalingen en het vrij besteedbaar deel. Daarnaast worden veel vragen gesteld over de toeleiding: Welke stappen moet ik zetten om bij het VAPH erkend te worden als persoon met een handicap?” “Daar leren we ontzettend veel uit. Komen er over een onderwerp veel vragen, dan weten we dat we onze communicatie over dat onderwerp daarop moeten afstemmen. We willen iedereen immers altijd zo goed mogelijk informeren. Dankzij de registraties meten we voortdurend de temperatuur. Wat leeft er? Waarover maken mensen zich zorgen? Wat is onduidelijk? Die kennis gebruiken we om onze communicatie te verbeteren.”

Duizenden vragen

Soms staat de telefoon in het VAPH rood-gloeïend. “Op een doorsnee maand krijgen we tussen de 2.000 en 4.000 telefonische vragen,” zegt Luc Dewilde. “Bij ingrijpende veranderingen, zoals de introductie van de persoonsvolgende financiering, schoot dat cijfer de hoogte in tot meer dan 7.000 telefoons per maand. Dat konden we toen onmogelijk bolwerken. Met het nieuwe callcenter kunnen we dat wel aan.”

Mensen wegwijs maken

“Wij helpen mensen met vragen over hun handicap zoveel mogelijk op de goede weg,” zegt Luc Dewilde. “Ook als de vraag niet tot de bevoegdheid van het VAPH behoort, verwijzen we door naar de juiste dienst. Zo krijgen we geregeld vragen van mensen over hun parkeerkaart. Dat is een bevoegdheid van de FOD Sociale Zekerheid, maar we bezorgen de mensen de contactgegevens.”

“WE MOETEN MEER RUIMTE VOOR ONTMOETING SCHEPPEN”

Beno Schraepen is orthopedagoog, onderzoeker en docent aan de Artesis Plantijn Hogeschool. Hij heeft een uitgesproken mening over inclusie. Samen met William Boeva schreef hij er een boek over: *Excluses – Wat uitsluiting doet met mensen*.

Beno Schraepen werkte in de jaren negentig als orthopedagoog voor een begeleidingsdienst voor volwassenen met een handicap. “Inclusie was toen al een thema,” zegt hij. “Meer en meer mensen met een handicap kozen ervoor om zelfstandig te wonen en zochten aansluiting in de samenleving. Om daarop in te spelen, richtte ik in die jaren mee een dienst voor vrijetijdsbesteding op.” Later stapte Schraepen over naar het onderwijs. In het buitengewoon onderwijs ondersteunde hij leerkrachten. “Ouders kiezen met de beste bedoelingen voor het buitengewoon onderwijs,” zegt hij. “Ze willen het beste voor hun kinderen en in het buitengewoon onderwijs krijgen ze ondersteuning op maat. Het jammere is dat deze kinderen zo in een apart circuit terechtkomen. Kinderen met een handicap hebben nauwelijks vriendjes zonder handicap, en omgekeerd. Het gaat verder dan school: ze gaan ook naar andere jeugdbewegingen, andere sportclubs.” Na zijn onderwijsjaren wijdde Beno Schraepen zich aan onderzoek. Zijn eerste studie in 2006-2010 ging over de draagkracht van het onderwijs in de context van inclusie. Vierhonderd scholen namen eraan deel. “Wat mij intrigeerde,” zegt Schraepen, “was dat sommige scholen er wel in slaagden om inclusiever te zijn, terwijl andere dat niet konden. Toch hadden ze dezelfde middelen en mogelijkheden. Er was maar één conclusie mogelijk: alles hangt af van de wil om inclusief te zijn.”

INCLUSIEF KAN ALLEEN SAMEN

Schraepen brengt het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap in herinnering. Dat verdrag uit 2006 geeft elke persoon met een handicap dezelfde rechten als andere mensen. Het verdrag gaat voor een inclusieve samenleving die de nodige aanpassingen doet om mensen met een handicap volwaardig te laten participeren. Ons land heeft dat VN-verdrag goedgekeurd. Het lag mee aan de basis van de persoonsvolgende financiering.

Sinds vorig jaar staat het recht op inclusie en op redelijke aanpassingen ook in de Belgische Grondwet. “Weinig mensen weten dat,” zegt Schraepen. “We moeten hierover meer communiceren. Want een inclusieve samenleving kunnen we alleen samen realiseren. Werkgevers, verenigingen, scholen, buurten... Iedereen moet zich actief achter de inclusieve samenle-

ving scharen. Natuurlijk zie ik positieve ontwikkelingen. Zoals initiatieven voor inclusieve kinderopvang. Ook lokale overheden en verenigingen tonen dikwijls veel goede wil. Maar die initiatieven steunen nog te veel op *goodwill*. Er zit te weinig urgentie achter. Alle beleidsdomeinen moeten hier samen werk van maken: Welzijn, Wonen, Werk, Onderwijs, Jeugd...” “Mensen samenbrengen en verbinden, daar komt het op aan. We moeten meer ruimte voor ontmoeting scheppen, waar mensen met en zonder handicap elkaar leren kennen. ‘Kom erbij, je bent welkom.’ Neem dat als norm en als vertrekpunt. En bekijk dan samen welke ondersteuning of aanpassingen nodig zijn, zodat iedereen er effectief bij kan horen. Sportclubs, jeugthuizen, verenigingen en organisaties kunnen hieraan meewerken als ze hierin ondersteund worden door het beleid,” zegt Schraepen.

INCLUSIE KAN OOK VANZELFSPREKEND ZIJN

Beno Schraepen werkte voor zijn boek samen met William Boeva. Heeft hij nog iets van hem geleerd?

Beno Schraepen: “Zeker! Het is altijd boeiend om met mensen met een handicap in gesprek te gaan. Zij ervaren elke dag wat het betekent. Van William heb ik onder meer geleerd hoe vanzelfsprekend het soms kan zijn. Toen hij jong was, is zijn handicap nooit echt een issue geweest. Hij had vrienden die bekvechtten om eens met zijn rolstoel te mogen rijden. Inclusie was een vanzelfsprekend gegeven. Ik probeer dat ook in het boek uit te dragen. Inclusie is het meest natuurlijke wat we kunnen doen.”

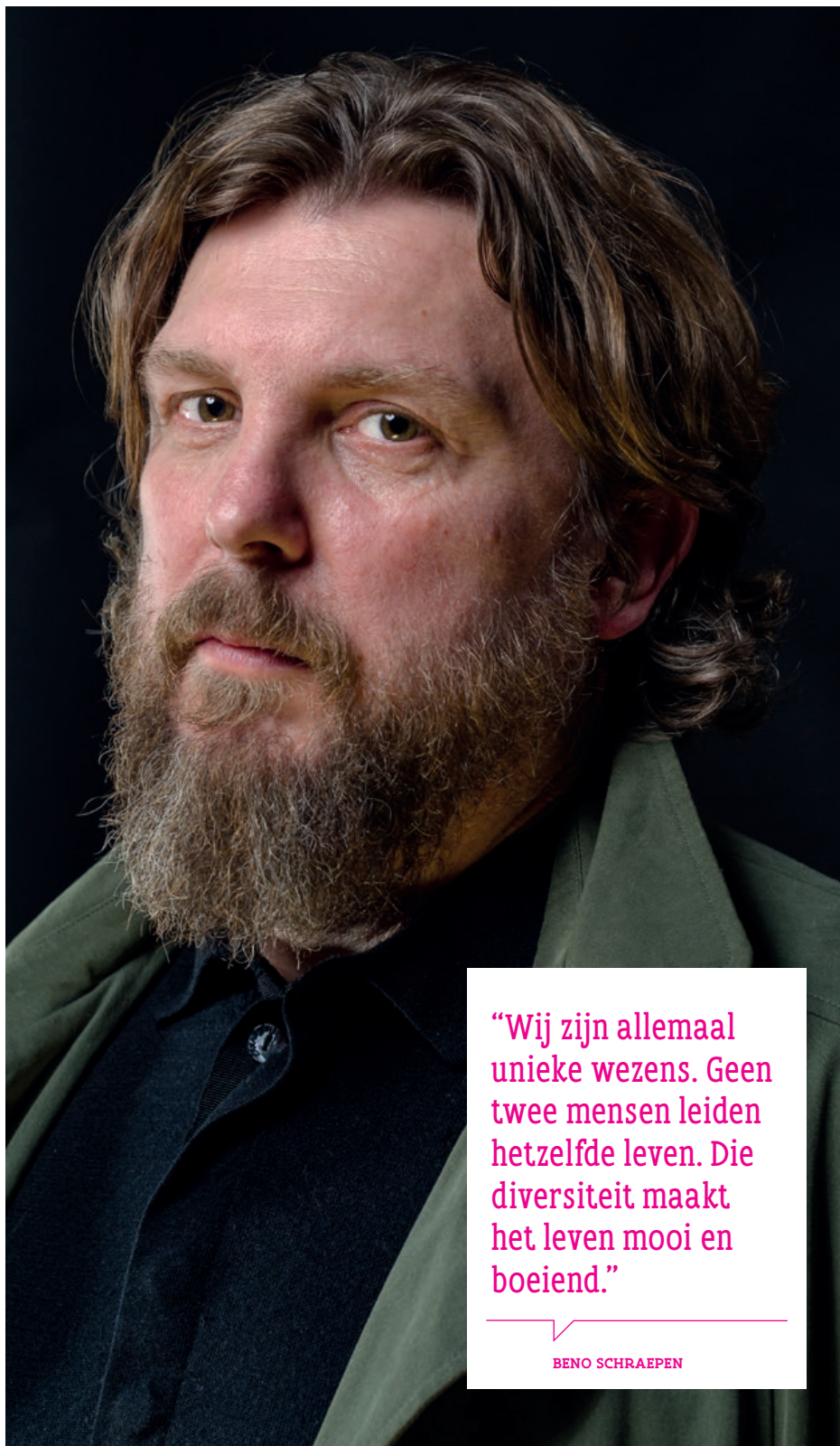
RECHT DOEN AAN DIVERSITEIT

“Omdat mensen met en zonder handicap in het dagelijkse leven nog te veel als groepen naast elkaar leven, schikt iedereen zich ernaar. Ook de mensen met een handicap. We beschouwen het nog altijd als normaal dat er aparte voorzieningen zijn voor mensen met een handicap. Terwijl inclusie precies dat wil voorkomen.”

“Mijn definitie van inclusie is: recht doen aan diversiteit. Wij zijn allemaal unieke wezens. Geen twee mensen leiden hetzelfde leven. Die diversiteit maakt het leven mooi en boeiend. Diversiteit is ook zeer natuurlijk. Dat zou de norm moeten zijn. De vraag is dan: hoe kunnen we maximaal ruimte geven aan diversiteit? Hoe gaan we daar samen mee om? We kunnen er als samenleving alleen maar bij winnen,” zegt Beno Schraepen.

“Ook de beeldvorming moet mee. Daarom heb ik aan William Boeva gevraagd om mee zijn schouders te zetten onder het boek. De boodschap is zoveel krachtiger als ze van mensen met een handicap zelf komt.”

“Gelukkig krijgt inclusie de jongste jaren meer aandacht. Dankzij de genderdiscussie, de Me Too-beweging, Black Lives Matter... Zeker bij jongeren is er veel aandacht voor inclusie in al haar aspecten. Dat is hoopgevend. Laat ons dat inclusiedebat opentrekken naar personen met een handicap. Ja, er gebeurt al veel. Maar te weinig structureel. Je moet wat geluk hebben als persoon met een handicap. Dat zou niet mogen. Inclusie is een recht.” *

“Wij zijn allemaal unieke wezens. Geen twee mensen leiden hetzelfde leven. Die diversiteit maakt het leven mooi en boeiend.”

BENO SCHRAEPEN

Beno Schraepen
'Excludes – Wat uitsluiting doet met mensen'
OWL Press, 2021.

”Eigenlijk voel ik me
een heel gewoon
meisje.”

YOUSRA

“IK WIL EEN NORMAAL LEVEN LEIDEN EN MIJN DROMEN WAARMAKEN”

Wie zelf beslissingen kan nemen en zijn eigen leven kan leiden, ervaart een hogere kwaliteit van leven. Daarom ondersteunt het VAPH mensen met een beperking in hun zelfstandigheid. Soms maakt een hulpmiddel een hemelsbreed verschil. Zo ook voor de elfjarige Yusra uit Antwerpen. Dankzij haar spraakcomputer met oogbediening ging een nieuwe wereld voor haar open.

Yusra is een vrolijk meisje met een motorische beperking. Toen ze klein was, kon ze niet veel dingen zelf. Dat vond ze niet zo fijn. Maar sinds ze een spraakcomputer heeft, kan ze zich voor iedereen verstaanbaar maken.

“Ik doe nu veel meer wat ik wil,” vertelt Yusra via e-mail. “Mensen begrijpen me veel beter. Ik kan over alles praten met mijn familie, mijn juffen en mijn vrienden.”

Gemakkelijk ging het nochtans niet. “In het begin was het best moeilijk om met de spraakcomputer te werken. Ik wist zeer goed wat ik moest doen en welke knoppen ik moest gebruiken, maar het werkte niet altijd meteen, omdat ik veel beweeg. Daar kan ik niets aan doen.” Vandaag gebruikt Yusra haar spraakcomputer bijna de hele dag door. “Zowel op school als met mijn vrienden en thuis. Zonder spraakcomputer kan ik weinig vertellen of doen. Thuis moet ik soms wel wat rust nemen.”

CHATTEN EN VIDEOBELLEN

“Ik was zes toen ik mijn eerste spraakcomputer kreeg,” vertelt Yusra. “Dit is nu mijn tweede. Ik kan er zeer veel mee doen. Dankzij de computer kan ik praten en me altijd en overal verstaanbaar maken. Maar ik kan er ook mee op internet. Ik maak oefenblaadjes voor school op mijn computer. Ik kijk naar films op Netflix, Disney+ en YouTube. Ik gebruik Whatsapp om te chatten en te videobellen. Ik maak foto's en ik ontwerp kaartjes met Canva. Soms ga ik zelfs online shoppen.”

“Weet je, eigenlijk voel ik me een heel gewoon meisje. Zo wil ik het liefst ook benaderd worden. Ik ben niet speciaal. Ik wil graag een normaal leven leiden. Net

als iedereen heb ik nog een paar dromen die ik wil waarmaken. Ik wil graag fotomodel worden en gamen met familie en vrienden.”

DE DEUGNIET VAN HET GEZIN

Ook voor het gezin van Yusra was de spraakcomputer een geschenk uit de hemel. Ahlam, de 18-jarige zus van Yusra, is in de wolken. “Vroeger was het moeilijk om met Yusra te communiceren,” zegt ze. “Yusra probeerde zich met gebaren zo goed mogelijk verstaanbaar te maken, maar dat lukte niet altijd meteen. Met haar spraakcomputer lukt dat wel. En dat is niet alleen leuk voor Yusra zelf, maar voor het hele gezin. Vooral mijn moeder brengt veel tijd met Yusra door en de

gebrekkige communicatie leidde vroeger wel eens tot frustratie van beide kanten. Dat is normaal. Maar die frustratie is nu helemaal weg.”

“Ik sta vandaag ook als zus veel dichter bij Yusra,” zegt Ahlam. “We kunnen elkaar alles vertellen. Yusra praat graag over hoe haar dag is verlopen. En ik vind het heerlijk om met haar te praten. Ze heeft erg veel humor. Ze is de deugniet van ons gezin en ze tovert altijd een lach op ons gezicht. Als ik bijvoorbeeld eens iets verkeerd zeg, dan verbetert ze mij en dan plaagt ze mij daarmee de rest van de dag. Yusra is een doorzetter. Ze weet wat ze wil. Maar ze is vooral een hele lieve en opgewekte zus.” *

WELKE HULPMIDDELEN BESTAAN ER?

De hulpmiddelendatabank biedt een handig overzicht van alle hulpmiddelen.

www.vaph.be/hulpmiddelen/databank

KRIJG IK ALTIJD EEN TEGEMOETKOMING VAN HET VAPH?

Je moet als persoon met een handicap erkend zijn bij het VAPH en jonger dan 65 jaar bij een eerste aanvraag.

De refertelijst somt hulpmiddelen en aanpassingen op waarvoor je van het VAPH een tegemoetkoming kan krijgen. Staat jouw hulpmiddel niet op de refertelijst? Je kan toch een aanvraag doen. Sommige minder gebruikte middelen staan niet op de lijst. De bijzondere bijstandsc commissie beslist dan over je aanvraag.

www.vaph.be/hulpmiddelen/refertelijst

HOE VRAAG IK EEN HULPMIDDEL OF AANPASSING AAN?

Gebruik het aanvraagformulier. Alle informatie vind je op deze link:

www.vaph.be/hulpmiddelen/aanvragen

KAN IK MIJN AANVRAAG OPVOLGEN?

Jazeker! Via mijnvaph.be kan jij of je vertegenwoordiger op elk ogenblik je dossier opvolgen.

HULPMIDDEL OF AANPASSING NODIG?

Doe eerst je aanvraag. Ga pas daarna over tot aankoop of aanpassing.

“WE ZOEKEN VOOR ELKE CLIËNT DE JUISTE OPLOSSING”

Elke dag gaat Yousra naar school in Het Sas, verbonden aan MFC Heder in Antwerpen. Heder is een vergunde zorgaanbieder van het VAPH. Leen Antonissen werkt er als logopediste. Ze geeft communicatietherapie aan kinderen met een meervoudige beperking.

“Vaak zijn het kinderen met een hersenletsel,” vertelt Leen. “Ze hebben motorische beperkingen en soms ook een verstandelijke beperking. Ze kunnen moeilijk praten. Soms lukt dat zelfs helemaal niet. Dan zoeken we andere mogelijkheden om te communiceren.”
“Het is belangrijk dat kinderen kunnen zeggen wat ze willen en wat ze fijn vinden. Het is mooi als je je verstaanbaar kunt maken bij mensen die jou kennen. Maar nog beter is het als je ook bij onbekenden kunt vertellen wat je wil. Bijvoorbeeld in een winkel.”

DE BESTE OPTIE

Leen kent Yousra al van toen ze vier jaar was. “Met haar lichaamstaal en haar blik probeerde ze als klein meisje al om zich duidelijk te maken,” lacht Leen. “Om haar mogelijkheden te vergroten, werkten we eerst met pictogrammen en kleuren in een boek. Zo kon Yousra aangeven wat ze wou.”

“Dat blijft echter een beperkt systeem. Yousra wou meer. Ze maakte snel vooruitgang. Van het pictoboek schakelden we over op een computer. Die bediende ze eerst met knoppen aan haar hoofd, die werkten als een muisklik. Dat lukte, maar het kostte haar motorisch veel

moeite en het belastte haar nek. Daarom bleven we verder zoeken naar een betere oplossing.”

De spraakcomputer met oogbediening bleek uiteindelijk de beste optie voor Yousra. “Ook oogbediening vergt een grote inspanning. Yousra kan zelf afwegen hoe en wanneer ze de spraakcomputer gebruikt. Ze moet zichzelf voldoende rust gunnen en wij mogen niet te veel van haar vergen.”

BOOST VOOR ZELFVERTROUWEN

“Yousra heeft een zeer sterke communicatiedrang. Ze vertelt graag over wat ze gedaan heeft of wil doen en ze probeert ook haar gedachten en emoties onder woorden te brengen. Ze is erg gemotiveerd en ze is verstandelijk goed ontwikkeld. Ook vandaag nog zet ze voortdurend stappen vooruit. De jongste tijd leert ze Windows volledig zelfstandig aansturen. Voorlopig allemaal met oogsturing, maar in de toekomst kiezen we misschien voor een combinatie van oogsturing en knoppen.”

“Het is fantastisch om te zien hoe Yousra zich ontwikkelt. Ze is zeer fashion-minded. Ze houdt van mooie dingen. Op het platform Canva kan ze nu zelf postkaartjes ontwerpen. Haar zelfvertrouwen krijgt daar een enorme boost van. Eigenlijk zou Photoshop ook iets voor haar zijn. We werken vaak op die manier: we vertrekken van bestaande software – zoals Canva – en maken dan functieknoppen op maat van het individu. Zo kunnen we samen zeer veel realiseren en maken we echt het verschil voor mensen met een beperking.” *

ZO VIND JE HET JUISTE HULPMIDDEL

“De zoektocht naar het juiste hulpmiddel verloopt bij iedereen anders,” zegt Leen Antonissen. “Niet alleen je verstandelijke en motorische mogelijkheden spelen een rol. Ook je karakter en je persoonlijkheid bepalen mee welk hulpmiddel voor jou het meest geschikt is.”

Een multidisciplinair team (MDT) helpt jou om het meest geschikte hulpmiddel op jouw maat te kiezen.

Doe je een eerste aanvraag bij het VAPH voor een hulpmiddel? Dan is het advies van een MDT zelfs verplicht. Maar ook bij een latere aanvraag kan je voor advies terecht bij een MDT.

Een overzicht van alle MDT's vind je op www.vaph.be/organisaties/mdt.

Jouw MDT kan bij de zoektocht naar een hulpmiddel of aanpassing een beroep doen op het Kenniscentrum Hulpmiddelen

van het VAPH (KOC). Het KOC kan zelf de nodige ondersteuning bieden, of het kan jou en je MDT naar een gemachtigd expert verwijzen. Heder is zo'n gemachtigd expert.

“In Heder werken diverse deskundigen,” zegt Leen. “Zelf ben ik logopedist, maar als gemachtigd expert werk ik samen met een ergotherapeut en een kinesitherapeut. Samen met de cliënt en zijn context bekijken we de opties. We vertrekken altijd vanuit de concrete noden, wensen en mogelijkheden.”

Een overzicht van alle experts vind je op www.vaph.be/organisaties/gemachtigde-experts-gespecialiseerd-advies-over-hulpmiddelen.

KRIJG JE GRAAG
NOG MEER VAPH-NIEUWS?
ABONNEER JE OP DE
DIGITALE VAPH-NIEUWSBRIEF
www.vaph.be/nieuwsbrief

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

Het VAPH zorgt voor personen met een handicap

Ben je van plan een hulpmiddel aan te kopen?

Het VAPH zorgt voor een tegemoetkoming voor hulpmiddelen zoals de aanpassing van je woning, de aankoop van een brailleleesregel of het inschakelen van een tolk voor doven en slechthorenden.

Je kunt ook een beroep doen op **rechtstreeks toegankelijke hulp voor lichte of tijdelijke ondersteuning**. Dan kun je jouw ondersteuning samenstellen uit een pakket van begeleiding, dagopvang en/of verblijf. Die hulp is zonder aanvraagprocedure toegankelijk: je kunt gewoon contact opnemen met de dienstverlener van rechtstreeks toegankelijke hulp.

Heb je nood aan meer zorg en ondersteuning?

Dan kun je als meerderjarige bij het VAPH een persoonsvolgend budget aanvragen. Dat budget biedt de mogelijkheid om zorg in te kopen bij je eigen netwerk, bij een dienst thuiszorg, bij poetsdiensten, professionele zorgverleners of bij een zorgaanbieder die vergund is door het VAPH.

Voor **kinderen en jongeren** zijn er verschillende mogelijkheden: een persoonlijke-assistentiebudget of opvang en begeleiding, zowel bij jou thuis als bij een VAPH-zorgaanbieder.

Het VAPH zet in op autonomie en levenskwaliteit van personen met een handicap.

Een vraag aan het VAPH?

Heb je een vraag over jouw dossier of een aanvraag voor een persoonsvolgend budget of hulpmiddelen? Of wil je meer info over het systeem van de persoonsvolgende financiering?

Bel de nieuwe VAPH-lijn via het nummer **02 249 30 00**.

Voor meer informatie over de aanvragen voor minderjarigen:
jeugdhulp.be/organisaties/intersectorale-toegangspoort-itp

Meer informatie?

- Surf naar www.vaph.be
- T **02 249 30 00**
- www.vaph.be/contacteer-ons

Zon, Zee... Zorgeloos

"Ik had kinderreuma. Jaar na jaar ging het slechter, tot ik in een rolstoel belandde. Elk jaar trokken we met het gezin op vakantie naar zee. Ik hou van de zee en van het strand. Maar met de elektrische rolstoel kon ik niet meer op het zand. Ik heb het ooit geprobeerd. Ik reed me helemaal vast.

Via de KVG West-Vlaanderen ontdekte ik het initiatief 'Zon, Zee... Zorgeloos' van Inter. Samen met de kustgemeenten en de provincie West-Vlaanderen maken ze het strand toegankelijk. In juli en augustus zijn er allerlei hulpmiddelen en opgeleide assistenten.

De eerste keer ging ik met een manuele rolstoel op een pad tot aan het water. Dat was een droom die in vervulling ging. Niet alleen voor mij, ook voor mijn hulphond. Hij houdt van het water, maar hij zou nooit het strand op gaan zonder mij.

Vorig jaar mocht ik voor Inter een aangepaste elektrische rolstoel op het strand testen. Heerlijk was dat! Een pad was niet meer nodig. Ik kon me vrij bewegen. Deze zomer wil ik met mijn hulphond een strandwandeling maken en genieten van de ondergaande zon. Sinds kort zijn er her en der aan de kust ook plaatsen waar je je kan omkleden als rolstoelgebruiker. Daar is dan ook een toilet en een douche. Een fantastisch initiatief. Eindelijk kan ik weer zorgeloos genieten van de zon en de zee."

Alle informatie over Zon, Zee... Zorgeloos vind je op www.inter.vlaanderen/zzz.

An Vanheusden:
"Deze zomer maak ik
een strandwandeling
bij ondergaande zon"